

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

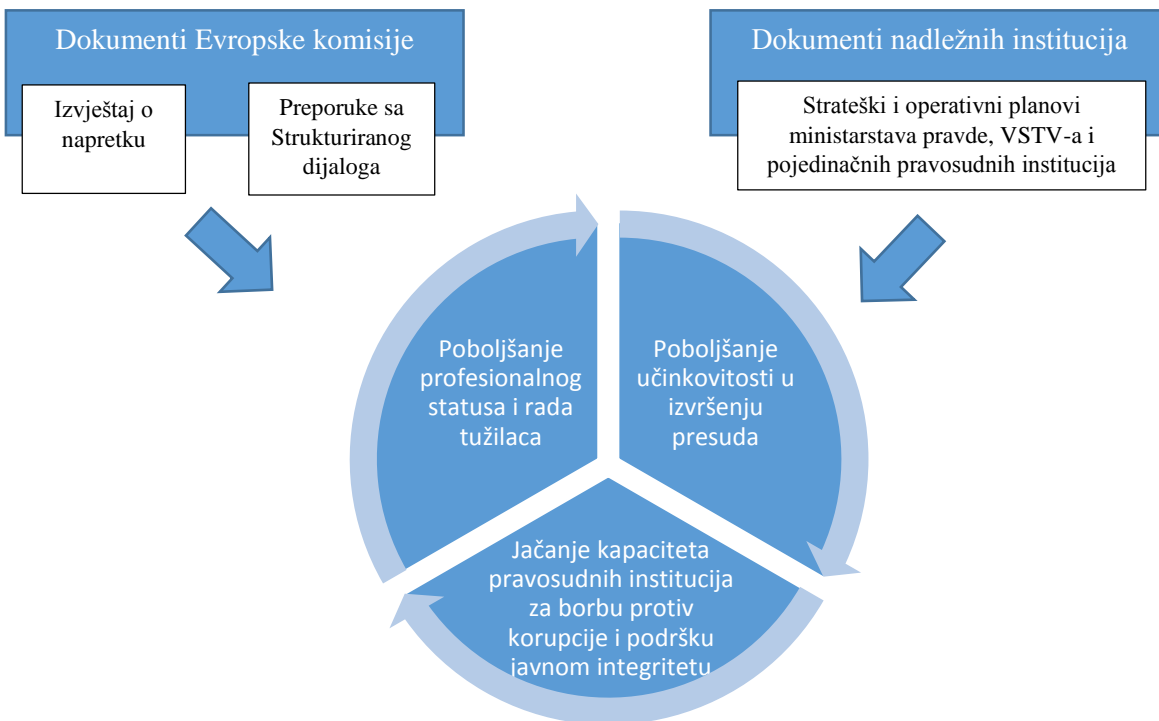
JUSTICE PROJECT
IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

USAID-ov PROJEKT PRAVOSUĐA U BOSNI I HERCEGOVINI (2014. – 2019.)

Uvod

Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID) je u sklopu novog projekta podrške pravosuđu Bosne i Hercegovine (USAID's Justice Project in BiH) nastavila sa aktivnostima usmjerenim ka jačanju kapaciteta institucija i organizacija koje imaju značajnu ulogu u oblasti sektora pravde, kao dio nastavka širih napora vlade SAD-a u jačanju demokracije i vladavine prava u BiH.

USAID-ov Projekat pravosuđa (USAID's JP) oslanja se na rezultate do sada provedenih aktivnosti iz prethodnih USAID-ovih Projekata razvoja sektora pravosuđa I i II (USAID Justice Sector Development Project I and II). Kao i za prethodne USAID-ove projekte, od značaja za formulisanje konkretnih aktivnosti USAID JP-a su pitanja i prioriteti prepoznati kroz relevantne dokumente, kako Evropske Unije¹ tako i nadležnih institucija BiH:

¹ Ovo se posebno odnosi na Preporuke Evropske komisije sa Plenarnog sastanka Strukturiranog dijaloga između Evropske unije i BiH o pravosuđu i dodatnim pitanjima o vladavini prava (održanog 13. i 14.05.2014. godine) po pitanju profesionalizam u pravosuđu, po pitanju učinkovitosti pravosuđa i po pitanju saradnje policije i tužilaca na svim nadležnim nivoima, te na preporuke iz Izvještaja o napretku BiH u 2014. godinu.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

JUSTICE PROJECT
IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Tokom perioda implementacije projekta (od oktobra 2014. do septembra 2019.), USAID JP će pružati tehničku pomoć u gore navedenim oblastima definisanim na osnovu do sada postignutih rezultata reforme, te u uskoj koordinaciji sa nadležnim institucijama (prije svega VSTV-om, nadležnim ministarstvima pravde i pravosudnim institucijama), kao i drugim međunarodnim organizacijama i donatorima, prevashodno Evropskom unijom. Slijedi pregled planiranih rezultata po navedenim oblastima tokom perioda trajanja projekta, kao i predloženi pristupi i aktivnosti za prvu godinu implementacije (do kraja septembra 2015. godine).

Poboljšanje profesionalnog statusa i rada tužilaca

Širi kontekst programa pomoći

Uprkos svim naporima koji su do sada uloženi u reformu pravosudnog sektora u BiH, čini se da postoji opšti konsenzus da je nedovoljno pažnje posvećeno unapređenju kapaciteta i uslova rada tužilaštava u BiH. Nadalje, u skladu sa zaključcima Evropskog Vijeća za vanjske poslove iz aprila mjeseca 2014. godine, odlučeno je da se proširi dnevni red Strukturnog dijaloga između Evropske unije i BiH, između ostalog i na pitanja vezana za borbu protiv korupcije. Naime, evidentan je nedovoljan broj uspješno procesuiranih predmeta korupcije, što je i zaključak relevantnih organizacija iz nevladinog sektora i Izvještaja Evropske komisije o napretku Bosne i Hercegovine za 2013. godinu. Nadalje, kako je i konstatovano i u statističkim pokazateljima iz godišnjeg izvještaja VSTV-a, tužilaštva se i dalje suočavaju sa velikim brojem neriješenih predmeta u radu. Tako na primjer, zaključno sa 31.12.2013. godine u kantonalnim tužilaštvima je od ukupnog broja neriješenih krivičnih predmeta u fazi prijave i istrage, ostalo neriješeno 46% prijava i 57% istraga, dok je u okružnim tužilaštvima taj isti omjer bio 69% i 55%. Institucije u sektoru pravde, uključujući i tužilaštva, postigli su značajan napredak u razvoju i usvajanju institucionalnih strateških planova, kao i jedinstvenih standarda za ocjenu efikasnosti i uspješnosti. Međutim, potrebno je učiniti korak dalje u naporima tužilaštava da sveobuhvatno analiziraju sve raspoložive podatke kako bi donosili djelotvornije odluke u pogledu korištenje stručnih i tehničkih resursa. USAID JP namjerava u konsultaciji i uskoj saradnji sa Strateškim tijelom tužilaca članova VSTV-a (Strateško tijelo), Sekretarijatom VSTV-a, svim glavnim tužiocima i tužiocima u BiH kroz petogodišnji partnerski program podrške raditi na definisanju svih raspoloživih modaliteta za ostvarivanje sljedećih ciljeva:

- Jačanje organizacionog upravljanja, planiranja i efikasnosti rada svih tužilaštava;
- Unaprjeđivanje korištenja raspoloživih kadrovskih i materijalnih resursa u tužilaštvima;
- Unaprjeđivanje javnog povjerenja i integriteta tužilaštava kroz jačanje kapaciteta i rada na predmetima korupcije sa konačnim ciljem povećavanje broja i kvaliteta uspješno procesuiranih predmeta;
- Jačanje transparentnosti rada tužilaštva i komunikacije prema javnosti kroz unaprjeđivanje kapaciteta i procesa javne komunikacije i informisanja;
- Definisanje prijedloga poboljšanja u modalitetima ocjene rezultata rada tužilaca i tužilaštava sa ciljem unaprjeđivanja statusa tužilaca i sistema napredovanja i imenovanja.

Predloženi pristupi i aktivnosti u prvoj godini implementacije

USAID JP će, uz prethodno obavljene konsultacije sa Strateškim tijelom, definisati pojedinačna tužilaštva (od 4 do 6) sa kojima će se raditi u prvoj godini. Za sva odabrana tužilaštava napravio bi se dovoljno detaljan pregled stanja i potreba na osnovu kojeg bi se definisao pojedinačni plan tehničke i stručne pomoći tužilaštvima. Namjera će biti da se definiše ciljana stručna pomoć, te tužilaštvima stavi na raspolaganje prije svega domaći i regionalni eksperti, a po potrebi i eksperti iz drugih jurisdikcija, za one oblasti za koje se procijeni da je dodatna stručna pomoć i stručna razmjena iskustva potrebna u svrhu poboljšanja rada i postizanja veće efikasnosti rada. Također, identificirat će se primjeri dobre prakse tužilaštava sa ciljem njihove razrade i razmjene sa drugim tužilaštvima. USAID JP će redovno upoznavati i konsultovati Strateško tijelo o svim planiranim i preduzetim projektnim aktivnostima, kao i nalazima analiza i preporuka vezano za rad tužilaštava tokom cijelog trajanja Projekta. Predviđeno je da se posebna pažnja posveti pružanju podrške Federalnom tužilaštvu Federacije BiH u cilju ispunjenja obaveza ovog Tužilaštva u skladu sa novim Zakonom o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u Federaciji BiH. Na kraju prve godine Projekta, za Strateško tijelo i VSTV pripremio bi se i prezentovao pregled realizovanih aktivnosti, pregled ostvarenih rezultata i preporuka koje će činiti osnovu za nastavak tehničke pomoći istim i drugim tužilaštvima u narednoj godini implementacije. Osigurat će se uska koordinacija sa svim drugim donatorskim aktivnostima, prvenstveno sa Švicarskom Agencijom za međunarodni razvoj kako bi se identificirale oblasti zajedničke saradnje i potencijalne sinergije između projekata.

Poboljšanje učinkovitosti u izvršenju presuda

Širi kontekst programa pomoći

U odnosu na prethodne godine, napravljeni su značajni pomaci u smanjivanju broja neriješenih predmeta u sudovima. Kao što je i konstatovano i izvještaju VSTV-a za 2013. godinu „ukupan broj neriješenih predmeta u 2013. godini smanjen za 2% u odnosu na 2012. godinu“. Međutim, zaključno sa 31.12.2013. ostaje još 455.126 neriješenih predmeta, od kojih većina i dalje čine komunalni predmeti. Kroz saradnju sa VSTV-om, odabranim sudovima, ministarstvima pravde, udruženjima notara i advokata, privrednim subjektima uključujući i bankarski sektor, kao i nevladinim sektorom, USAID-ov Projekat će raditi na poboljšanju učinkovitosti u izvršnom postupku kako bi se realizovali sljedeći ciljevi:

- Unaprjeđivanje procedura za izvršenje presuda i za smanjenje neriješenih predmeta izvršenja;
- Unaprjeđivanje kapaciteta sudskih izvršitelja putem ciljane stručne obuke, postupak izbora, nadzor i poboljšanje rukovođenja;
- Definisane prijedloga pravnog okvira za licenciranje, nadzor i kontrolu alternativnih izvršilaca;

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

JUSTICE PROJECT
IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

- Podrška sudovima u uspostavi potrebnih sistema i alternativnih sredstava za adekvatno osiguranje i kontrolu zaplijenjenih sredstava i imovine.

Predloženi pristupi i aktivnosti u prvoj godini implementacije

USAID JP će, uz konsultacije sa relevantnim institucijama, angažovati tim domaćih i stranih eksperata koji će izraditi sveobuhvatnu analizu postupka izvršenja sa preporukama za njegovo unaprjeđenje. Dijagnostička procjena će uzeti u obzir dosadašnje analize i preporuke koje su domaći stručnjaci i donatori sačinili, kao i trenutno stanje u implementaciji. Eksperti će sačiniti preporuke na osnovu kojih se planira, u uskoj saradnji sa nadležnim institucijama, sačiniti priručnik za sudske izvršitelje čija će primjena pomoći efikasnijem provođenju izvršnog postupka. Ove procedure mogu uključiti i pitanja praćenja i ocjene rada sudskih izvršitelja, primjenu alternativnih metoda za izvršenje pravosnažnih presuda, i jače uključivanje predsjednika sudova i izvršnih odjeljenja u izbor i nadzor nad radom sudskih izvršilaca. Projekat će preduzeti mjere na planu uspostavljanja prijedloga zakonskog okvira za licenciranje, trening, nadzor i kontrolu tzv. alternativnih izvršilaca. Nalazi dijagnostičke procjene biće osnova za predlaganje konkretnih rješenja. Projekat će tokom prve godine dizajnirati prijedlog pilot programa za testiranje potrebnog sistema i alternativnih rješenja za osiguranje i kontrolu zaplijenjene imovine i sredstava dužnika.

Jačanje kapaciteta pravosudnih institucija za borbu protiv korupcije i podršku javnom integritetu

Širi kontekst programa pomoći

Prema istraživanju javnog mnijenja koje je proveo USAID JSDP II, na skali od 1 (min) do 10 (max), ispitanici su politički utjecaj na odluku sudije ili tužitelja ocijenili sa 7,2. Relativno mali postotak ispitanika je izjavio da poznaje nekoga od koga je uposlenik suda ili tužilaštva tražio mito (4,7% odnosno 2,5%). Na skali od 1 (min) do 10 (max), ispitanici su ocijenili sa prosječnom ocjenom od 3,8 neovisnost pravosuđa i njegove kapacitete za borbu protiv korupcije. Oko 93% ispitanika nije upoznato sa slučajevima sankcioniranja sudije ili tužitelja zbog neobavljanja svojih dužnosti.

Mnoge od ovih izazova su prepoznali kako vladin tako i nevladin sektor, koji se složio sa EU da strukturirani dijalog o pravosuđu bude proširen na druga pitanja iz oblasti vladavine zakona, kao što su borba protiv korupcije, prevencija sukoba interesa i mjere koje imaju za cilj jačanje integriteta, odgovornosti i efikasnosti institucija.

Pravosuđe igra ključnu ulogu u zaštiti prava građana kroz jednaku primjenu zakona za sve neovisno o njihovoj političkoj ili ekonomskoj moći. Opće poznato je da je pravosuđe predmetom pokušaja neprimjerenog utjecaja putem davanja mita, prisile ili slično, čime se potkopava ne samo pravosuđe, već i njihova sposobnost da pozovu na odgovornost i druge institucije. Imajući to na umu, kako neovisnost tako i odgovornost pravosuđa su ključni za nepristrasno i neovisno

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

JUSTICE PROJECT
IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

provođenje pravde i jačanje povjerenja javnosti u sposobnost sudija i tužitelja da provode pravdu. Aktivnosti USAID JP su osmišljene tako da podrže mehanizme pravosuđa za samoodgovornost, te i na taj način jačaju neovisnost pravosuđa. Ove aktivnosti će biti ostvarene u suradnji sa VSTV-om, sudovima i tužilaštvima, Centrima za edukaciju sudija i tužitelja (CEST), Ministarstvima pravde u BiH, te drugim vladinim institucijama i nevladinim sektorom. One imaju za cilj:

- Sistemsko i sistematično unapređenje kapaciteta sudija i tužitelja za borbu protiv korupcije;
- Institucionalno jačanje Ureda disciplinskog tužitelja (UDT), kao i sva potrebna poboljšanja u vođenju i provedbi disciplinskih postupaka;
- Unapređenje među-agencijske suradnje i koordinacije u borbi protiv korupcije;
- Jačanje povjerenja javnosti u pravosuđe.

Predloženi pristupi i aktivnosti u prvoj godini implementacije

Aktivnosti definirane za prvu godinu implementacije su u skladu sa preporukama Evropske komisije sa strukturiranog dijaloga o pravosuđu i vladavini zakona (iz maja 2014. godine). One su osmišljene u koordinaciji sa ostalim međunarodnim organizacijama i donatorima koji pružaju podršku institucijama BiH u borbi protiv korupcije. Njihova potreba i relevantnost je identificirana putem analize institucionalnih strategija i diskusije sa ključnim partnerima u sektoru pravde. Uz pomoć domaćih i stranih eksperata aktivnosti će se realizirati u bliskoj suradnji sa pravosudnim institucijama, imajući na umu postignute rezultate razvoja kapaciteta pravosuđa za borbu protiv korupcije i podršku javnom integritetu. Projekat će tokom prve godine napraviti analizu sa preporukama sa ciljem poboljšanje pravosudne statistike u predmetima korupcije, te njihovu među-agencijsku razmjenu, razviti i preporučiti mehanizme suradnje između Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK) i tužilaštava. Dodatno, u suradnji sa UDT i VSTV-om pripremit će se analiza sa preporukama za unaprijeđeno djelovanje UDT-a s ciljem jačanja povjerenja javnosti u rad pravosuđa, te analiza prakse i percepcije o disciplinskim postupcima. Radit će se na uspostavi razumijevanja o stvarnoj pojavnosti i rizicima korupcije u pravosuđu, te uloge etičkih kodeksa i njihove primjene. Također, u suradnji CEST i drugim relevantnim institucijama težit će se definiranju dugoročnih programa obuke sa ciljem unapređenja kapaciteta nosilaca pravosudnih funkcija za borbu protiv korupcije.